

CULTURA & ESPECTÁCULOS

LLIBRES • Editorial Barcino reuneix les obres completes de l'escriptor menorquí en un volum, amb tots els manuscrits coneguts de 'Lucrecia', 'Arminda' i 'Rosaura', inclòs el darrer descobert fa dos anys a Maó

El teatre de Joan Ramis a través dels manuscrits

Isaac Pons de Rosa

«Joan Ramis. Teatre complet: Lucrecia. Arminda. Rosaura» és el títol del llibre que ha publicat Editorial Barcino, que reuneix les obres teatrals que va escriure el literat. Un volum que pertany a la col·lecció «Imprescindibles» i que inclou els darrers manuscrits descoberts l'any 2022 a la Biblioteca Pública de Maó, que aporten versos fins ara desconeguts de «Rosaura».

Així ho exposa la curadora del llibre, Maria Paredes, qui valora aquest treball com indispensable «per valorar de manera més clara l'obra de Ramis».

De «Rosaura o el més constant amor» se'n coneixia una versió, datada de 1783, quan Menorca acabava d'incorporar-se a la corona espanyola, on Ramis «va esborrar el seu nom i va firmar-lo amb el pseudònim 'un maonès'». En canvi, el 2020, arran de la cessió del Fons Mir a la biblioteca maonesa, va aparèixer una versió anterior, de

1779, quan Menorca encara era sota domini britànic. «És un manuscrit autògraf, escrit per la mateixa mà», de Ramis, que «conté trenta-sis versos menys». I tots ells «corresponen exclusivament al personatge Vinblanc, el graciós, que no incideix de manera directa» en la trama, detalla l'autora de la introducció del llibre, qui aprecia com l'eliminació de versos que hi ha «coincidiria amb la nova situació política» de l'Illa.

Ha aparegut un text de 'Rosaura' de 1779 que conté versos que Ramis eliminà en la versió fins ara coneguda de 1783

Aquest llibre d'Editorial Barcino, idè, recull les dues versions del text dramàtic, «assenyalant el que va suprimir Ramis», donant l'opció al lector a fer les dues lectures. En qualsevol cas, són canvis «absolutament respectables» de l'autor, «ja sigui a causa de la censura inquisitorial, ja per altres raons de caràcter literari o escènic».

'Lucrecia' i 'Arminda'

Explica Maria Paredes que de «Lucrecia» se'n coneixen, fins ara, «dos manuscrits escrits per la mateixa mà», un és a la Biblioteca de

Joan Ramis i Ramis va ser el màxim exponent de la literatura catalana a finals del segle XVII.

Maó i l'altre al Museu de Menorca. Encara que en el segon «falta un vers, s'ha de deduir que no el van copiar». És una obra que Ramis va escriure el 1769, quan tenia 23 anys.

Quant a «Arminda», obra escrita el 1771, hi ha constància, també, de l'existència de «dos manuscrits, un que es va trobar a la Biblioteca de Maó i un altre original autògraf, corregit per ell mateix, al Museu

de Menorca». En aquesta edició es publiquen «tots els manuscrits que hi ha» de les tres obres de Joan Ramis. Cal tenir en compte que, en aquella època, les obres «no s'imprimien, perquè eren en català, però corrien còpies», fetes pel propi autor, o per part de qualcú altre,

en aquest cas, segurament el secretari de Ramis.

Per altra banda, en l'obra completa de Joan Ramis s'aprecien tres gèneres teatrals diferents. «Lucrecia» esdevé «l'única tragèdia neoclàssica de tema profà en català, de Menorca». La segona creació teatral, «Arminda», escrita amb versos alexandrins ariats, la definí l'autor com a tragèdia, però posteriorment la qualificà de «drama el 1775 sense modificar-ne el text, tot i fer-hi algunes esmenes». I «Rosaura» és una «tragicomèdia, està escrita amb una altra versificació, quartets, només hi ha versos alexandrins en algunes cartes, hi ha una voluntat de canvi de gènere», considera Paredes.

Llegat valuós

Per a Maria Paredes, treballar amb aquests textos ha resultat «apassionant, un plaer, Ramis apareix com una figura magnífica», el màxim exponent de les lletres catalanes de l'època. Per açò, el criteri va ser «mantenir el lèxic menorquí estrictament, fent una mínima actualització orto-

gràfica». De fet, és un teatre «en llengua culta, només en Vinblanc parla un menorquí molt col·loquial, a vegades costa una mica d'entendre». És així que s'inclou un glossari, amb paraules en desús.

Admet Paredes que, amb l'encàrrec de l'editorial de reunir l'obra completa de Joan Ramis, va valorar que l'objectiu era que fos un llibre «d'alta divulgació». I té una bona resposta a les llibreries i ja «s'està utilitzant a la Universitat de Barcelona en Literatura Moderna».

El Cor Illa de Menorca interpretarà Txaikovski, Borodin i Mussorgski

Redacció

El Cor Illa de Menorca prepara un gran concert amb obres dels compositors Txaikovski, Borodin i Mussorgski, que tindrà lloc el pròxim dia 17 de març, a les 19 hores, al Teatre Principal de Maó.

L'elenc està format per la mezzosoprano Serena Pérez, els barítons Jaume Gelabert i Paulino Maria, i el tenor Nito Mercadal.

El repertori musical està format per «Danses polovtsianes» que corresponen a l'òpera «El príncep Ígor» de Borodin; la

La mezzosoprano Serena Pérez.

«Cantata Moscú», de Txaikovski; i l'escena de la coronació de l'acte I de «Boris Godunov», de Mussorgski.

Repertori

«El príncep Ígor» és una monumental òpera en quatre actes i un pròleg amb música de Borodin i llibret del mateix compositor basat en una epopeia russa del segle XII. La partitura inclou les conegudes, populars i bellíssimes «Danses polovtsianes» que corresponen al final del segon acte.

Txaikovski va escriure la «Cantata Moscú» el 1883 amb motiu

de la coronació del tsar Alexandre III, una obra brillant i grandiosa inspirada en un text del poeta rus Apolon Maikov. El compositor emprà una mescla d'elements litúrgics i operístics en el tractament coral. Les parts solistes són per a mezzosoprano i baríton.

«Boris Godunov», de Mussorgski, és considerada l'òpera més important de tot el repertori rus, basada en la tragèdia històrica homònima del poeta i novel·lista rus Pushkin. Un dels moments més espectaculars és l'escena de la Coronació de Boris com a nou tsar.